

■ Fire av ti lar seg styre av målsystemer ■ NTL fryk

Presses av må

UNDER PRESS:

Nesten halvparten av ansatte i statlige virksomheter føler seg presset til å endre innholdet i jobben for å møte krav fra målsystemer. Det viser en ny undersøkelse.

ARBEIDSLIV

Av Alf Skjeseth (tekst) og Anniken C. Mohr (foto)

Målstyringen i offentlig sektor virker på en måte som kan gå ut over den faglige kvaliteten på arbeidet, sier forbundsleder John Leirvåg i Norsk Tjenestemannslag (NTL).

NTL har nå konferanse på Sørmarka om produktivitet og kvalitet i staten. Forbundet har gjennomført en undersøkelse blant NTLs medlemmer i ni statlige virksomheter om hvordan de opplever systemene for måling og tallfesting av arbeidsinnsats, såkalt målstyring (se faktaboks).

Omprioriterer

Vel 40 prosent bekrefter en påstand om at «arbeidsresultatene mine måles på en måte som gjør at jeg prioriterer annerledes enn jeg ellers ville gjort». Bare 24 prosent sier seg uenig i påstanden, mens en tredel svarer nøytralt.

NTL mener dette viser at mange legger opp arbeidet på en mindre relevant måte for å tekkes målsystemet, noe som kan svekke nytten for samfunnet og virksomheten.

– Omfanget av målstyringen i en del statlige virksomheter har blitt så detaljert at det blir irrasjonelt, fordi de ansatte bruker så mye tid på å tilfredsstille mål at de må renonsere på faglige og etiske krav, sier Leirvåg.

FAKTA

Målstyring:

■ Målstyring er et styringssystem brukt i forvaltningen, med større vektlegging i senere tid.

■ Målstyring betyr at ledelsen skal fastsette mål for virksomheten, som en skal bestemme virkemidler etter.

■ Prinsippet er kritisert for å tilføre «et ekstra lag med retorikk over et ellers uforandret system av byråkratisk regelstyring».

■ Kritikere mener målstyring fører til måleman, ved ensidig vekt på målbare kriterier og overdreven rapportering.

■ En undersøkelse for Norsk Tjenestemannslag viser at 40 prosent gjør jobben på annen måte på grunn av måling av arbeidet.

– Hva kan dette føre til i praksis?

– Målemetoder kan føre til at kvantitet settes foran kvalitet og at en velger enkle løsninger. Når ansatte i biltilsynet eller skatteetaten måles på antall kontroller eller bokettersyn, gir det bedre uttelling å kontrollere bilbeltebruk enn trailere. Enkle bokettersyn går foran komplisert arbeid som å avsløre økonomisk kriminalitet.

Større arbeidspress

Tre av fire som besvarer undersøkelsen, mener at arbeidsbelastningen har økt de siste fem årene.

Nesten en firedel – 22 prosent – sier at de ofte eller svært ofte må ta avgjørelser eller gjøre prioriteringer uten å ha tid til å sette seg godt nok inn i saken.

– Det går en grense for hvor mye belastningen kan øke uten at det går ut over den faglige kvaliteten. Mange av våre medlemmer opplever at kvalitet er noe de selv må sørge for, ofte på overtid eller fritid, mens de får stadig flere arbeidsoppgaver, sier Leirvaag.

Avgjør på golvet

Han mener offentlig sektor har noe å lære av tilliten ansatte som regel blir vist i industribedrifter.

NTL BA SINE MEDLEMMER OM Å TA STILLING TIL FØLGENDE:

«Arbeidsresultatene mine måles på en måte som gjør at jeg prioriterer annerledes enn jeg ellers ville gjort»

ENIG OG STERKT ENIG – 43% (34+9)

VERKEN ENIG ELLER UENIG – 33%

UENIG OG STERKT UENIG – 24% (19+5)

NTL gjennomførte undersøkelsen i februar 2015 blant NTL-medlemmer i KMD, KD, UIA, UIS Helseidrettsrådet, IMDI, Statens kartverk, Brønnøysundregistrene og Mattilsynet. Av de 1022 e-post-henvendelsene som nådde fram fikk de 502 svar.

– Industrien har som konkurransefortrinn at den har kompetente folk på golvet, som tar avgjørelser når problemer oppstår uten å måtte gå oppover i systemet. Det er ikke samme tankegang i forvaltningen.

Undersøkelsen er utført i februar, blant NTLs medlemmer i Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Kulturdepartementet, universitetene i Agder og Stavanger, Helseidrettsrådet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (Imdi), Statens kartverk, Brønnøysundregistrene og Mattilsynet. Rundt halvparten av 1022 elektroniske henvendelser ble besvart.

Svarene viser at ansatte i virksomheter med faglige forvaltningsoppgaver, som Brønnøysundregistrene, Mattilsynet og Statens Kartverk, opplever måling og tallfesting av arbeidsinnsatsen i langt større grad enn i departementene.

Et klart flertall mener at regler eller etablerte rutiner ikke hindrer dem i å utføre jobben slik de selv mener er best. Bare tolv prosent opplever dette ofte eller svært ofte, mens 42 prosent sier det skjer sjelden eller svært sjelden.

alfs@klassekampen.no

KVALITET: Det er vanskeligere å måle for NTL i Mattilsynet. Han deltar på

Når sjefe

Overdreven måling, registrering og rapportering fører til at en del ansatte føler at de kunne jobbet på en mer fornuftig og effektiv måte, sier Terje Olsen, hovedtillitsvalgt for NTL i Mattilsynet. Han jobber som seniorinspektør i Sandnes og fører tilsyn med at restauranter, butikker og institusjoner følger regelverket for behandling av mat.

– Jeg føler meg ikke over-

Se også side 24 og 25

ter at mål går utover kvaliteten

lehysteri

kvalitet enn kvantitet. Mange opplever at de kunne ha jobbet mer fornuftig, sier Terje Olsen, hovedtillitsvalgt konferansen på Sørmarka.

ne ikke prioriterer

sturt for min egen del, men vet at en del ansatte kan føle press fra sine ledere på grunn av et detaljert målesystem. Vi er pressa på tid, og det er menneskelig å endre atferd i jobben ut fra det vi blir målt på. Det er vanskeligere å måle kvalitet enn kvantitet.

– Hvordan fungerer målstyringen i hverdagen?

– Vi skal fortløpende registrere elektronisk det vi bruker

tid på. Det trenger ikke ta mye tid hver dag bare det gjøres systematisk.

Olsen sier det oppleves som et problem i målstyringsens tid at en del ledere er uten evne til å nedprioritere.

– Vi får stadig nye oppgaver og må i praksis velge selv hva som da må prioriteres ned. Dette skal være et lederansvar.

Han mener Mattilsynet har vært gjennom endringer til

det bedre, ved at organisasjonen er forenklet med større forståelse for at målrapporteringen må begrenses.

– Vi har sammen med ledelsen jobbet mye for å gjøre måleregimet mindre rigid og har gått fra tre til to nivåer, for å få mindre rapportering og mer samlokalisering, med inspeksjonsarbeidet i sentrum, sier han.

Få fine premier!

Kampen om mediemangfoldet:

GI BORT KLASSEKAMPEN 3 UKER GRATIS!

8 Gi til 8 og få:

Votter:
Hjemmestrikka neshornvotter.

4 Gi til 4 og få:

Matboks med neshorn.
(NB: Ikke på lager før april)

4 Gi til 4 og få:

Sitteunderlag.

12 Gi til 12 og få:

Romslig tursekk med regntrekk og praktiske festeanordninger (45ltr).

4 Gi til 4 og få:

Klassekampens hals med Marx' notater til «Det kommunistiske manifest».

Se www.klassekampen.no